

Tjänsteställe, handläggare
Företagshälsa och tolkförmedling, Johanna Tångring

Datum
2019-05-13

Beteckning
Dnr: 19RS1839

Er beteckning

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Svar på remiss angående betänkandet Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)

Detta beslut är fattat med stöd av regler i den gemensamma nämnden för företagshälsa samt tolk- och översättarservice delegationsordning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på föreliggande utredning.

Utbildning och utbildningskrav för tolkar

Tolkbristen, och framför allt bristen på kvalificerade tolkar är ett problem för hela samhället. Region Örebro län (RÖL) välkomnar därför förslaget, då det kan skapa ökad tillgång till utbildade tolkar.

RÖL anser att nuvarande arbetsmarknadsutbildning är bristfällig och är därför positiv till förslaget med färre och mer kontrollerade utbildningsvägar. RÖL anser även att tolkyrket behöver stärkas och professionaliseras, genom exempelvis tydligare krav på utbildning och auktorisation. RÖL anser även att det är nödvändigt att kunna utbilda sig till tolk oavsett språk. Dock ser RÖL risker med ett strikt krav på auktorisation hos alla anlitade tolkar inom offentlig sektor. Detta då tolkar inom många språk endast utövar yrket som bisyssla. Krav på en lång utbildning och auktorisation kan därmed vara svårmotiverad för den blivande tolken, vilket i sin i förlängningen kan bidra till brist på tolkar.

Vidare ser RÖL positivt på förslaget att Tolks- och översättarinstitutet ansvarar för utformning av utbildning för tolkar. RÖL vill dock tillägga att det är viktigt med samverkan med relevanta parter, i processen att utforma denna utbildning. Sådana relevanta parter kan exempelvis vara branschorganisationer för tolkförmedlingar och tolkar, då dessa organisationer har gedigen kompetens om tolkyrket och tolkförmedling i praktiken. Utbildning för tolkar bör utvecklas så att den genomförs i tydliga steg, där varje steg har en tydlig läroplan och beteckning som gör att både tolkförmedlingar och tolkanvändare vet vad som kan krävas på varje enskilt utbildningssteg.

Statligt tolkregister

RÖL ställer sig positiv till att staten för register över auktoriserade tolkar. RÖL välkomnar likväl krav på utbildning för tolkar som anlitas inom offentlig sektor. Dock anser RÖL att kravet om utbildning är för högt ställt, som nämnts ovan.

Ny tolklag

RÖL välkomnar att tolkning som utförs av minderårig förbjuds samt att tolkning som utförs av anhörig i det längsta bör undvikas. Regionorganisationen har gått ut med en rekommendation om att barn och anhöriga inte ska användas som tolkar.

Den nu oreglerade tolkbranschen drabbar både de som behöver och de som använder tolk negativt och möjliggör att mindre seriösa aktörer kan bedriva tolkverksamhet. Därför ställer sig RÖL positiv till tillsyn av såväl tolkar som tolkförmedlingar.

Effektiv och flexibel tolkförsörjning – genom bland annat samverkan

RÖL ställer sig positiv till en ökad samverkan kring tolkresurser inom offentlig sektor. Tolks- och översättarservice i Örebro (TÖS) är ett framgångsrikt exempel på samverkan i frågan mellan Region Örebro Län och sju kommuner i länet. TÖS omfattande verksamhet möjliggör kompetensutveckling av anlitade språktolkare i egen regi samt ger många tolkar möjlighet att försörja sig på tolkuppdrag genom en uppdragsgivare. TÖS har även resurser att utveckla tjänste-/produktutbudet samt kvalitetssäkra verksamheten vilket kan vara svårt för en mindre aktör.

För ökad effektiv användning av tolkresursen ser RÖL mycket positivt på förslaget om utveckling av distanstolkningsalternativ.

Samordning och uppbyggande av tolkresurser för statlig verksamhet

RÖL ställer sig positiv till en kvalitetssäkring av tolkar och ser många vinster för staten i en beställarsamordning. Dock finns en oro för att övrig offentlig verksamhet (kommuner och landsting) kan få märkbart minskad tillgång till kvalificerade tolkar, till följd av att staten skulle anställa utbildade och auktoriserade tolkar. Möjligheten att utföra sitt arbete rättssäkert är viktig i alla led i offentlig sektor. Därför är det av

vikt att alla offentligt anställda har tillgång till kvalificerade tolkar oavsett om det handlar om statlig, regional eller kommunal service.

RÖL ställer sig positiv till att staten och övrig offentlig sektor vid behov bygger upp egna tolkresurser då detta borgar för såväl resurseffektivitet som kvalitetssäkring.

Professionalisering och uppvärdering av tolkyrket

RÖL ser positivt på att tolkbranschen regleras och att högre kompetenskrav ställs på yrkeskåren. Dock är efterfrågan på olika språk mycket varierande, vilket i hög grad styr arbetsförhållandena för den enskilda tolken. Detta försvårar möjligheten att ge tolkyrket mer traditionella partsförhållanden. Om en stabilare situation på arbetsmarknaden ges till tolken genom anställning bör troligen ett specifikt kollektivavtal förhandlas fram utifrån yrkesgruppens specifika förutsättningar. Vidare är RÖL upplevelse att tolkar i mycket efterfrågade språkgrupper önskar kvarstå i nuvarande arbetsförhållanden. I språkgrupper med lägre efterfrågan på tolk utövas yrket ofta som en bisyssla.

Den professionella tolkanvändaren

Ett tillägg är att RÖL även ser ett behov av professionella och utbildade tolkanvändare, för att ett tolkat samtal ska gå idealiskt till. Personalen som använder sig av tolk kan även vara i behov av hjälp med att avgöra vilken tolknivå deras tolkade möte är i behov av, då detta kan vara svårt att avgöra för den som inte är insatt.

Region Örebro län

Anders Lycketeg

Ordförande i den gemensamma nämnden för Företagshälsa och tolkförmedling